

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 10Co/206/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2317207525
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 01. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Terézia Mecelová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2020:2317207525.2

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Terézie Mecelovej a členiek senátu JUDr. Zlatice Javorovej a JUDr. Gabriely Briškovej, vo veci žalobcu: S. Q., nar. XX. C. XXXX, bytom Q. XXXX, zastúpeného advokátom: JUDr. Ľudovít Štanglovič, Jarmočná 2264/3, Šaľa, proti žalovanej: Slovenská republika, v mene ktorej koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, Bratislava, o náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Galanta zo 17. mája 2018 č. k. 17C/23/2017-113, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie r u š í a vec mu vracia na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie I. žalobu zamietol, II. žalovanej priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

Právne svoje rozhodnutie odôvodnil ustanovením § 3 ods. 1 písm. a/, c/, § 4 ods. 1 písm. a/, b/, § 5 ods. 1, § 6 ods. 1 a 2, § 8 ods. 5 písm. b/, ods. 6 písm. a/ zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov (ďalej len „ZoZS“).

Vecne dôvodil, že žalobca sa žalobou doručenou súdu dňa 27.3.2017 voči žalovanej domáhal náhrady škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci a to nemajetkovej ujmy vo výške 50.000 eur z titulu nezákonného rozhodnutia (vznesenie obvinenia) a 120.000 eur z titulu rozhodnutia o väzbe.

Žalobu odôvodnil tým, že uznesením Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Galante, odbor kriminálnej polície, oddelenie všeobecnej kriminality (ďalej len „OR PZ v Galante“) č. ČVS: ORP-642/OVK-GA-2012 zo dňa 26.10.2012 (ďalej len „uznesenie o vznesení obvinenia“) bolo podľa § 199 ods. 1 Trestného poriadku začaté trestné stíhanie a zároveň vznesené obvinenie žalobcovi S. Q. pre zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov a prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. a/, c/, d/ Trestného zákona. Proti uzneseniu o vznesení obvinenia podal žalobca sťažnosť, ktorá bola Okresnou prokuratúrou Galanta uznesením sp. zn. 3Pv 778/12 zo dňa 27.10.2012 (ďalej aj „uznesenie OP Galanta“) zamietnutá podľa § 193 ods. 1 písm. c/ Trestného poriadku, ako nedôvodná. Dňa 25.10.2012 o 16.40 hod. bol žalobca zadržaný, čím mu bola obmedzená osobná sloboda. Uznesením sudcu pre prípravné konanie Okresného súdu Galanta zo dňa 28.10.2012 sp. zn. 1Tp/49/2012 (ďalej aj „uznesenie o vzatí do väzby“) bol žalobca vzatý do väzby, ktorá sa mu započítala od 25.10.2012 o 16.40 hod. O sťažnosti žalobcu proti uzneseniu o vzatí do väzby Krajský súd v Trnave uznesením z 19.11.2012 sp. zn. 3Tpo/50/2012 rozhodol tak, že sťažnosť zamietol podľa § 193 ods. 1 písm. c/ Trestného poriadku. Žalobca počas výkonu väzby viackrát podával žiadosti o prepustenie z väzby, resp. sťažnosti proti rozhodnutiam o predĺžení lehoty väzby, avšak bezvýsledne.

Dňa 27.5.2013 podala Okresná prokuratúra Galanta obžalobu na žalobcu pre obzvlášť závažný zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov a prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. a/, c/, d/, ods. 3 písm. c/ Trestného zákona, pričom zmenu právnej kvalifikácie oznámilo OR PZ v Galante listom zo dňa 14.2.2013. Uznesením Krajského súdu v Trnave

z 18.2.2014 sp. zn. 3To/132/2013 bol zrušený rozsudok Okresného súdu Trnava zo dňa 24.10.2013 sp. zn. 6T/42/2013, ktorým bol žalobca uznaný za vinného. Rozsudkom Okresného súdu Trnava z 2.9.2014 sp. zn. 6T/42/2013, právoplatným dňa 2.6.2015, bol žalobca oslobodený spod obžaloby podľa § 285 písm. c/ Trestného poriadku, pretože nebolo preukázané, že skutok spáchal obžalovaný (žalobca). Vzhľadom na vyhlásenie oslobodzujúceho rozsudku bol v zmysle § 79 ods. 2 Trestného poriadku vydaný príkaz na prepustenie žalobcu z výkonu väzby na slobodu. Krajský súd v Trnave uznesením zo dňa 2.6.2015 sp. zn. 3To/4/2015 podľa § 319 Trestného poriadku zamietol odvolanie okresného prokurátora (smerujúce proti oslobodzujúcemu rozsudku). Žalobca bol vo výkone väzby od 25.10.2012 do 2.9.2014. Pre zásahy do života a osobnostných práv žalobcu iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením vzhľadom na ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím, preto vznikol žalobcovi nárok na uhradenie nemajetkovej ujmy v peniazoch. Žalobca nikdy predtým nebol trestne stíhaný. Žil a žije bezúhonným spôsobom života. Trestné stíhanie mu privodilo aj psychické problémy. V priebehu trestného konania sa obžalovaný (žalobca) dobrovoľne podrobil sterom z rúk a znaleckej expertíze bolo podrobené aj jeho motorové vozidlo, avšak ani v jednom prípade neboli vykázané stopy po omamných látkach, čo nasvedčuje nedôvodnosti stíhania žalobcu od počiatku. Žalobca prišiel o známych a priateľov, členov rodiny aj širšej, ktorí s ním pred vznesením obvinenia udržiavali kontakt, ale po jeho právoplatnom oslobodení sa s ním nekontaktujú. Podozrenia zo strany známych a priateľov, členov rodiny (aj širšej), či rodiny priateľky žalobcu, počas trestného stíhania je niečo, čo by každý človek niesol obzvlášť ťažko vzhľadom na nevyhnutnosť sociálnych vzťahov v živote každého človeka. Právo na ochranu súkromia pritom bráni osobnosť pred vonkajším neoprávneným zasahovaním, ktoré nepriaznivo ovplyvňuje rozvoj jej fyzickej, psychickej, morálnej a sociálnej integrity. Vnútna sféra nie je izolovaná od vonkajšieho sveta a dianie vo vonkajšom svete bezpochyby dopadá aj na vnútro človeka, sféru jeho emócií, myšlienok, predstáv, postojov, názorov a vyvoláva v ňom pozitívne i negatívne reakcie. Negatívny zásah do tejto sféry pôsobí neraz zraňujúco, znevažujúco, človeka zbavuje istoty a spôsobuje mu rozličné ujmy. Žalobca bol spájaný s obzvlášť závažnou trestnou činnosťou a s drogami, tak sa vytvoril negatívny obraz o jeho osobe v spoločnosti a medzi jeho známymi.

Súd prvej inštancie konštatoval, že vzhľadom na špecifiká trestného konania a funkciu trestného práva bolo potrebné osobitne upraviť zodpovednosť za škodu spôsobenú rozhodnutím o treste, o ochrannom opatrení a rozhodnutím o väzbe - osobitne sa vymedzuje, kto má nárok na náhradu škody spôsobenej takýmto rozhodnutím, za akých podmienok a ďalej sa osobitne upravuje, kedy právo na náhradu škody spôsobenej takýmto rozhodnutím nevznikne. V súvislosti s § 8 ZoZS bolo potrebné prihliadať aj na ustanovenie čl. 17 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej aj „ústava“), ktorý garantuje osobnú slobodu. Podľa § 8 ods. 6 v zákonom taxatívne ustanovených prípadoch právo na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o väzbe nevznikne, ani keby boli inak splnené podmienky vzniku práva na náhradu škody spôsobenej takýmto rozhodnutím. Skutočnosti vylučujúce vznik práva na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o väzbe sú zákonodarcom koncipované veľmi široko. Ide najmä o okolnosti, ktoré nepopierajú zákonnosť výkonu väzby. Existenciu skutočnosti vylučujúcej vznik práva na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o väzbe musí preukázať štát. Oslobodzujúci rozsudok sám o sebe nie je spôsobilý, bez skúmania ďalších súvislostí a podmienok, zaručiť žalobcovi úspech pri uplatnení nároku na náhradu škody. Je potrebné splniť ďalšie zákonné predpoklady na to, aby mohlo byť právo na náhradu škody priznané. V danom prípade existuje skutočnosť, s poukazom na ktorú právo na náhradu škody vôbec nevzniklo. Touto skutočnosťou je zavinenie trestného stíhania. Zavinenie obvineného - žalobcu (či už vo forme úmyslu alebo nebanlivosti) na začatí trestného stíhania proti nemu znamená, že obvinený svojim zavineným úkonom prispel k tomu, že trestné konanie proti nemu bolo, či muselo byť začaté, teda že jeho konanie bolo dôvodom k začatiu trestného stíhania voči nemu. Žalobca v priebehu trestného konania tvrdil, že v rodinnom dome č. XXXX reálne nebyval, avšak z jeho výpovedí vyplynulo, že na danej adrese mal stále hlásený trvalý pobyt a do rodinného domu chodil kŕmiť psa. Zároveň vlastnil osobný automobil značky Audi A8, hoci bol nezamestnaný a výpovede viacerých svedkov nasvedčovali tomu, že žalobca mal na záhrade rodinného domu pestovať a starať sa o rastliny marihuany. Všetky tieto skutočnosti odôvodňovali správnosť záveru o vznesení obvinenia voči žalobcovi, ku ktorému prispelo zavinené (prinajmenšom vo forme nevedomej nebanlivosti) konanie žalobcu. Vo vzťahu k rozhodnutiu o väzbe ako titulu nároku na náhradu škody súd prvej inštancie uviedol, že v čase rozhodovania o vzatí žalobcu do väzby existovali opodstatnené obavy a zistené skutočnosti napĺňali dôvod v zmysle ust. § 71 ods. 1 písm. c/ Trestného poriadku. Vznik nemajetkovej ujmy je potrebné riadne odôvodniť a preukázať. Uvedenými rozhodnutiami nepochybne došlo k zásahu do ústavou garantovaných práv žalobcu, takýto zásah však predstavuje možnú príčinu vzniku ujmy, nie ujmu samotnú. Z výsluchu svedkyne Q. (priateľky žalobcu) na pojednávaní (dňa 23.1.2018) súd zistil, ako svedkyňa prežívala a vnímala danú situáciu od zadržania žalobcu až po jeho prepustenie. Nezistil však žiadne okolnosti nasvedčujúce tomu, že

žalobcovi vznikla ujma. Z výsluchu žalobcu súd zistil, ako on prežíval výkon väzby, ako väzbu vnímal, no ani z jeho výpovede nebola súdom prvej inštancie zistená jednoznačná ujma, ktorá by poznamenala jeho život. Súd dodal, že výkon väzby nebol jednoduchý, odlúčenie od priateľky bolo dlhé, avšak účelom väzby nie je stráviť dovolenku. Väzba je len zaisťovacím inštitútom, nie trestnou sankciou a jej hlavným účelom je preventívny charakter. Súd prvej inštancie súčasne konštatoval, že výška sumy nemajetkovej ujmy, ktorej náhrady sa žalobca domáhal z titulu nezákonného rozhodnutia je nielen neodôvodnená, ale aj neprímeraná a neadekvátne. K jej výške sa ďalej z dôvodu hospodárnosti nevyjadril s poukazom na neunesenie dôkazného bremena najmä ohľadom vzniku ujmy. Pokiaľ ide o oslobodzujúci rozsudok, súd prvej inštancie poukázal na skutočnosť, že v jeho odôvodnení je konštatované, že k oslobodeniu v prípade žalobcu viedla zásada *in dubio pro reo*. Skutočnosť, že až v neskoršom štádiu trestného konania sa nepreukázalo, že žalobca spáchal skutok, z ktorého bol obvinený, nemení nič na fakte, že v čase vydania uznesenia o vznesení obvinenia, bolo takmer nesporné, že žalobca mal spáchať skutok, z ktorého bol obvinený a že vydanie uznesenia o vznesení obvinenia bolo dôvodné. Z odôvodnenia uznesenia OP Galanta, ktorým bola zamietnutá sťažnosť obvineného vyplýva, že spáchanie skutku obvineným bolo preukázané v rozsahu dostatočnom na vznesenie obvinenia vyšetrovateľkou. Uvedené podporuje aj fakt, že dňa 24.10.2013 bol rozhodnutím Okresného súdu Trnava sp. zn. 6T/42/2013 žalobca uznaný za vinného zo spáchania daného trestného činu a až následne po zrušení rozsudku okresného súdu a vrátení veci na opätovné prejednanie a rozhodnutie, bol žalobca oslobodený spod obžaloby v zmysle zásady *in dubio pro reo*. Súd prvej inštancie rešpektoval záver, že žalobca nespáchal trestný čin, z ktorého bol obvinený v namietanom uznesení o vznesení obvinenia, avšak má za to, že žalobcovi právo na náhradu škody nevzniklo z dôvodu, že pri vydaní uznesenia o vznesení obvinenia existovali odôvodnené skutočnosti o spáchaní skutku žalobcom a teda uznesenie o vznesení obvinenia bolo vydané opodstatnene. Takisto aj rozhodnutie o väzbe bolo s ohľadom na všetky okolnosti zistené v trestnom konaní opodstatnené. Z uvedeného vyplýva, že u žalobcu bol dostatočne naplnený dôvod vzatia do väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c/ Trestného poriadku. Poukázal na rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vo veci Lavrechov vs. Česká republika zo dňa 20.6.2013 (sťažnosť č. 57404/08), kde sa konštatuje, že skutočnosť, že bol sťažovateľ oslobodený spod obžaloby sama o sebe neznamená, že jeho trestné stíhanie bolo nezákonné alebo od počiatku inak vadné. Dôkazné požiadavky, ktoré je potrebné splniť, aby mohla byť osoba uznaná vinnou (bežne označované ako dôkaz nad rozumnú pochybnosť), sa líšia od dôkazných požiadaviek, ktoré je potrebné splniť, aby osoba mohla byť trestne stíhaná (v tomto prípade sú bežne označované ako dôvodné podozrenie, že osoba spáchala trestný čin). Z tohto dôvodu teda môžu existovať prípady dôvodného podozrenia, ktoré v súdnom konaní nevyústia v odsúdenie nad rozumnú pochybnosť. Žalobca v danom konaní nepreukázal, aký negatívny vplyv mali uvedené rozhodnutia na jeho ďalší život. Nepreukázal, že mu vznikla psychická ujma, neprodukoval dôkazy o tom, že stratil kamarátov, narušili sa iné priateľské, rodinné vzťahy, že tieto rozhodnutia a väzba mali negatívny dopad na jeho pracovný život. Potom žalobca následne nemohol ani preukázať, že samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením vzhľadom na ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím a že mu preto vznikol nárok na uhradenie nemajetkovej ujmy v peniazoch. Na základe uvedeného súd prvej inštancie žalobu v plnom rozsahu zamietol ako nedôvodnú.

Rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania odôvodnil právne ust. § 255 ods. 1, § 262 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „CSP“), vecne úspechom v konaní žalovanej v plnom rozsahu.

2. Proti tomuto rozsudku podal v celom rozsahu včas odvolanie žalobca, s návrhom na jeho zrušenie a vrátenie veci súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, alternatívne navrhol rozsudok súdu prvej inštancie zmeniť a žalobe vyhovieť. Odvolanie odôvodnil tým, že súd prvej inštancie nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a vec nesprávne právne posúdil (§ 365 písm. b/, d/, h/, e/ CSP). Uviedol, že súd prvej inštancie sa aplikáciou správnej právnej úpravy vôbec nezaoberal, ZoZS neaplikoval v znení účinnom do 31.12.2012, preto je rozsudok založený na nesprávnom právnom posúdení veci. Z ustálenej judikatúry jednoznačne vyplýva, že ten, proti komu bolo trestné stíhanie zastavené alebo ten, kto bol spod obžaloby oslobodený, má zásadne právo na náhradu škody spôsobenej uznesením o vznesení obvinenia. Rozhodujúcim meradlom opodstatnenosti (zákonnosti) začatia (vedenia) trestného stíhania je neskorší výsledok trestného konania. Nie je rozhodné, ako orgány činné v trestnom konaní vyhodnotili pôvodné podozrenie, ale to, či sa ich podozrenie v trestnom konaní potvrdilo. Súd prvej inštancie

neprihliadal na ustálený názor dovolacieho súdu, že nezákonnosť uznesenia o vznesení obvinenia sa musí posudzovať podľa jeho výsledku. Žalobca má nárok na náhradu škody z titulu nezákonného rozhodnutia, aj keď bol oslobodený spod obžaloby z dôvodu, že nebolo dokázané, že spáchal trestný čin a súd v trestnom konaní aplikoval zásadu in dubio pro reo. Poukaz súdu na neprávoplatné odsúdenie žalobcu a na domnienky nasvedčujúce tomu, že žalobca mohol trestnú činnosť spáchať je dôkazom o tom, že súd prvej inštancie neaplikoval správne ust. § 6 ods. 1 druhá veta ZoZS, podľa ktorého je viazaný právoplatným oslobodzujúcim rozsudkom. Súd prvej inštancie je viazaný výrokom o oslobodení žalobcu spod obžaloby a nemôže prihliadať na povahu pochybností vyjadrených v oslobodzujúcom rozsudku v neprospech žalobcu. Výkon väzby predstavuje vážny zásah do osobnej slobody jednotlivca a vyvoláva i ďalšie negatívne dopady na jeho osobný život a životný osud, zasahuje do súkromného života jednotlivca, do jeho cti a dobrej povesti. Nezákonnosť väzby sa posudzuje vzhľadom na výsledok trestného stíhania. Je absurdné, že súd pri dĺžke väzby žalobcu 677 dní a rovnakého odlúčenia žalobcu od blízkej osoby dospel k záveru, že žalobca žiadnu ujmu neutrpel, čo je absolútne právne nesprávne. Zároveň súd vôbec neaplikoval príslušné ustanovenie § 17 ods. 4 ZoZS a nesprávne poukazuje na rozhodnutie ESLP (Lavrechov vs. Česká republika), kde sa riešil nárok sťažovateľa na peňažnú kauciu pri nahradení väzby, ktorá kaucia prepadla v prospech Českej republiky pre správanie sa sťažovateľa. Porušenie práva na spravodlivý proces vidí odvolateľ v tom, že súd neodôvodnil riadne svoje rozhodnutie a nedal odpovede na podstatné právne otázky. Nie je zrejmé, v čom vidí súd prvej inštancie zavinenie žalobcu vo vzťahu k trestnému stíhaniu. Okolnosti, že žalobca v dome nebýval, chodil tam kŕmiť psa, vlastnil automobil a výpovede (bližšie neurčených) svedkov zahrnul súd prvej inštancie ako skutočnosti odôvodňujúce správnosť záveru vznesenia obvinenia žalobcovi. Dôležitý je výsledok trestného konania, avšak súd vôbec neuvádza ako a aké zavinené konanie žalobcu malo prispieť k jeho obvineniu z tzv. drogovej trestnej činnosti. Žalobca neuvádzal a nepredstieral žiadne nepravdivé informácie orgánom činným v trestnom konaní, nedal podnet na to, aby sa voči nemu začalo trestné stíhanie. Nie je teda vôbec zrejmé, z čoho súd prvej inštancie vyvodzuje, že žalobca si trestné stíhanie zaviniť. To isté platí aj vo vzťahu k dôvodnosti väzby, pričom rozhodnutie v tejto časti je navyše protirečivé, nelogické (súd prvej inštancie zistil, že žalobca bol vo výkone väzby 677 dní, výkon väzby nebol jednoduchý, odlúčenie od priateľky bolo dlhé, avšak na druhej strane konštatuje, že nezistil jednoznačnú ujmu, poznamenávajúcu život žalobcu). Súd prvej inštancie sa jednostranne priklonil bez bližšieho vysvetlenia na stranu žalovanej, pričom v odôvodnení rozsudku doslovne cituje jej vyjadrenia. Rozhodnutie súdu bez toho, aby prezentoval vlastnú právnu úvahu a zhodnotenie rozhodujúcich argumentov žalobcu a skutočností, nezodpovedá požiadavkám podľa § 220 ods. 2 CSP. Dodal, že výpoveď svedkyne bola potvrdená aj žalobcom a táto výpoveď bola relevantná k posúdeniu otázky ujmy žalobcu v dôsledku trestného stíhania a väzby, avšak súd prvej inštancie na výpoveď svedkyne Q. a žalobcu vôbec neprihliadal. Tým došlo k porušeniu § 191 ods. 1 CSP (súd nehodnotil dôkazy jednotlivo, ani v ich súhrne a ani neprihliadol na všetko, čo vyšlo najavo počas konania). Nezákonné obvinenie a trestné stíhanie žalobcu spôsobilo, že ľudia, jeho známi, priatelia, blízki sa od neho a jeho partnerky odklonili, ukončili so žalobcom kontakt, odvrhli ho, neverili tomu, že žalobca nespáchal trestnú činnosť, odcudzovali ho, pozerali na neho s opovrnutím a vzdialili sa od neho. Dodnes sa od neho dištancujú (žalobca tak vypovedal, čo je zachytené na zázname z pojednávania, rovnako i svedkyňa). Ľudia sa dotazovali, koľko rokov dostal žalobca. Navyše z vykonaného dokazovania vyplynulo, že trestné stíhanie, prehliadka vozidla a vznesenie obvinenia prinieslo žalobcovi neželanú medializáciu (tlačová beseda, kde boli poskytnuté nepravdivé informácie). Najviac zasiahnuté bolo teda dobré meno, povest' žalobcu, súkromie, vzťahy žalobcu. Taktiež bol narušený psychický stav pokoja žalobcu.

3. K odvolaniu žalobcu sa žalovaná vyjadrila a navrhla rozhodnutie súdu prvej inštancie ako vecne správne potvrdiť. Na predmetnú vec súd správne aplikoval zákon ZoZS v znení poslednej novely, ktorá nadobudla účinnosť dňa 1.1.2013. Podľa názoru žalovanej nie je možné za nezákonné rozhodnutie považovať žiadne rozhodnutie v trestnom konaní, keďže žiadne rozhodnutie nebolo po svojej právoplatnosti zrušené alebo zmenené pre nezákonnosť a nespĺňa preto atribúty nezákonného rozhodnutia tak, ako to vyžaduje ZoZS. Nezákonným je iba rozhodnutie, ktoré bolo zrušené alebo zmenené, pričom muselo byť zrušené alebo zmenené pre nezákonnosť. Postup orgánov v prípravnom konaní ešte nie je rozhodnutím o vine obvineného, ktorá sa v priebehu trestného konania dokazuje, resp. preveruje. Oslobodenie spod obžaloby automaticky neznamená, že orgány činné v trestnom konaní postupovali nesprávne, resp. nezákonne, preto nemožno z oslobodzujúceho rozsudku vyvodit' nezákonnosť ich rozhodovania, resp. nesprávnosť ich postupu. Nie každé vznesenie obvinenia, ktoré nevyústilo v právoplatný odsudzujúci rozsudok, možno paušálne považovať za nezákonné. Vydanie uznesenia o vznesení obvinenia nemožno bez ďalšieho považovať za nezákonné, respektíve za

odporujúce zákonu iba z dôvodu, že v čase jeho vydania existujúca pravdepodobnosť o spáchaní určitého skutku konkrétnou osobou sa neskôr z rôznych príčin nepotvrdila (II. ÚS 163/2013). Doplnila, že žalobca má spoľahlivo preukázať dôvodnosť uplatnenej peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy, v danom prípade dôkazné bremeno neunesol. Žalovaná k tlačovej konferencii uviedla, že nemôže byť zodpovedná za informácie vyjadrené krajským riaditeľom KR PZ a v tejto časti nie je ani pasívne vecne legitimovaná. Rozsudok súdu prvej inštancie pokladá za riadne a dostatočne odôvodnený. Súd prvej inštancie prihliadol na všetky dôkazy a tvrdenia, ktoré boli žalobcom i žalovanou do konania doložené alebo na pojednávaní predložené, ba dokonca v plnom rozsahu prihliadol i na vypočutie žalobcu a svedkyne na pojednávaní dňa 23.1.2018. Výška nároku na náhradu sumy nemajetkovej ujmy v peniazoch je nielen neodôvodnená, ale aj neprimeraná, neadekvátne a odporujúca zákonne určenej maximálnej možnej sume odškodnenia.

4. Žalobca zotrval na dôvodoch uvedených v odvolaní. Podotkol, že žalovaná vo svojom vyjadrení nepoukazuje na žiadnu ustálenú súdnu prax Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“). Naopak žalobca poukazuje na túto rozhodovaciu prax najvyššieho súdu, podľa ktorej sa použije na predmetnú vec zákon účinný v čase vydania nezákonného rozhodnutia (uznesenia o vznesení obvinenia) a rozhodnutia o vzatí do väzby (rozhodnutie zo 16.3.2016 sp. zn. 7 Cdo 262/2015, z 12.12.2012 sp. zn. 7 Cdo 145/2011). Názor žalovanej, že nezákonným rozhodnutím je iba rozhodnutie, ktoré nadobudlo právoplatnosť a bolo zrušené alebo zmenené, pričom muselo byť zrušené alebo zmenené iba pre nezákonnosť, je absolútne v rozpore s ustálenou rozhodovacou praxou dovolacieho súdu (napr. sp. zn. 4 M Cdo 15/2009 publikované pod R 37/2014 a uznesenie z 30.11.2009 sp. zn. 4 Cdo 183/2009) a poukázal i na ďalšie rozhodnutia najvyššieho súdu. Požadovaná výška nemajetkovej ujmy neodporuje žiadnemu zákonu, nakoľko na vec je potrebné aplikovať ZoZS v znení do 31.12.2012. Nemajetková ujma vznikla už samotným zásahom do osobnostných práv žalobcu. Nie je potrebné demonštrovať, či tento zásah so sebou niesol aj ujmu, ktorá sa prejavila navonok vo vzťahu k tretím osobám, príležitostiam, očakávaniam, resp. narušila sa dôstojnosť v očiach iných (porov. rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 137/2008, či rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Danev vs. Bulharsko z 2.9.2010).

5. Žalovaná vo svojom následnom vyjadrení zotrvala na svojich už uvedených argumentoch. Poukázala na rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 548/2012, II. ÚS 163/2013.

6. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávneným subjektom - stranou, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozsudku súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom (§ 379 CSP) a dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario), a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je dôvodné.

7. V preskúmvanej veci súd prvej inštancie založil svoje rozhodnutie na právnom názore, že existujú skutočnosti, pre ktoré právo na náhradu škody podľa ZoZS žalobcovi nevzniklo, v danom prípade zavinenie trestného stíhania, väzby. Ďalej súd prvej inštancie konštatoval, že spáchanie skutku obvineným bolo preukázané v rozsahu dostatočnom na vznesenie obvinenia a v čase rozhodovania o vzatí žalobcu do väzby existovali opodstatnené obavy a zistené skutočností napĺňali dôvod vzatia žalobcu do väzby v zmysle ust. § 71 ods. 1 písm. c/ Trestného poriadku, pričom poukázal na odsudzujúci rozsudok v rámci trestného konania, ktorý bol neskôr zrušený s tým, že k následnému oslobodeniu žalobcu došlo z dôvodu zásady in dubio pro reo. Žalobca nepreukázal ani vznik ujmy.

8. Podľa článku 2 ods. 1 až 3 CSP ochrana ohrozených alebo porušených práv a právom chránených záujmov musí byť spravodlivá a účinná tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty. Právna istota je stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít; ak takej ustálenej rozhodovacej praxe niet, aj stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý spravodlivo. Ak sa spor na základe prihladenia na prípadné skutkové a právne osobitosti prípadu rozhodne inak, každý má právo na dôkladné a presvedčivé odôvodnenie tohto odklonu.

9. Z ústavnej kompetencie súdov interpretovať a aplikovať zákony vyplýva aj ich oprávnenie dopĺňať a rozvíjať existujúcu judikatúru týkajúcu sa relevantných právnych otázok v prerokovaných veciach. Prípadné odchylenie sa súdu od existujúcej skoršej judikatúry v konkrétnom prípade by mohlo predstavovať zásah do základných práv a slobôd účastníka konania len za predpokladu, že by bolo dôsledkom arbitrárnosti alebo zjavnej neodôvodnenosti súdneho rozhodnutia v prerokovávanej veci (porov. III. ÚS 551/2012).

10. Po preskúmaní veci (s poukazom i na odvolacie námietky žalobcu) dospel odvolací súd k záveru, že súd prvej inštancie sa dôsledne neriadil ust. čl. 2 CSP a to pokiaľ ide o nižšie uvedené právne otázky ustálené rozhodovacou praxou, bez dôkladného a presvedčivého odôvodnenia tohto odklonu.

11. ZoZS v ustanovení § 3 určuje rozsah zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú orgánmi verejnej moci pri výkone verejnej moci tak, že štát zodpovedá za škodu spôsobenú a/ nezákonným rozhodnutím, b/ nezákonným zatknutím, zadržaním alebo iným pozbavením osobnej slobody, c/ rozhodnutím o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutím o väzbe alebo d/ nesprávnym úradným postupom.

12. Zodpovednosť štátu za škodu v ZoZS je koncipovaná ako objektívna, teda bez ohľadu na akékoľvek zavinenie.

13. Súd prvej inštancie konštatoval, že skutočnosti v danej veci (že v rodinnom dome č. XXXX žalobca reálne nebyval, ale na danej adrese mal stále hlásený trvalý pobyt, do rodinného domu chodil kŕmiť psa, vlastnil osobný automobil značky Audi A8, napriek tomu, že bol nezamestnaný a poukazom na výpovede viacerých svedkov) odôvodňovali správnosť záveru o vznesení obvinenia. Vo vzťahu k rozhodnutiu o väzbe súd prvej inštancie konštatoval, že v čase rozhodovania o vzatí žalobcu do väzby existovali opodstatnené obavy a zistené skutočnosti napĺňali dôvod vzatia žalobcu do väzby v zmysle ust. § 71 ods. 1 písm. c/ Trestného poriadku. Súd prvej inštancie v tomto smere svoje rozhodnutie oprel i o rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 53/93 (bod 25 odôvodnenia napadnutého rozsudku) z ktorého vyvodil, že dôvody, pri ktorých zastavenie trestného stíhania a oslobodenie spod obžaloby z hľadiska zodpovednosti štátu za škodu nemajú rovnaký význam ako zrušenie uznesenia o vznesení obvinenia, vyplývajú z ustanovenia § 5 ods. 2 a § 6 ods. 3 zákona, ktoré (najmä z hľadiska systematického výkladu) treba použiť analogicky, lebo koncepcia a zmysel všetkých ustanovení zákona by mali byť rovnaké. Tieto ustanovenia jednoznačne vymedzujú prípady, kedy poškodený nemá právo na náhradu škody, spôsobenej rozhodnutím o väzbe a o treste (ide o negatívne vymedzenie).

14. Z rozsudku R 70/1994 (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 53/93), na ktorý súd prvej inštancie odkázal, nevyplýva, že by žalobca nemal nárok na náhradu škody, ktorý v tomto konaní uplatňuje. V rámci dovolacieho konania bola riešená právna otázka, či v prípade, ak bol žalobca v trestnom konaní spod obžaloby oslobodený, má podľa ustanovení § 1 a § 4 zákona č. 58/1969 Zb. právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím o vznesení obvinenia a či do nároku na náhradu škody možno pojať aj trovy nutnej obhajoby v prípade, ak si v trestnom konaní obhajcu zvolí obvinený sám. Keďže toto uznesenie o vznesení obvinenia z 5.5.1990 (neúspešne napadnuté sťažnosťou) nebolo pre nezákonnosť zrušené podľa § 4 ods. 1 zákona, bolo treba zaoberať sa otázkou, či oslobodenie spod obžaloby môže mať z hľadiska ustanovenia § 4 citovaného zákona rovnaký význam ako jeho zrušenie pre nezákonnosť. Dovolačný súd v tejto veci konštatoval, že záporná odpoveď na položenú otázku by nezodpovedala zmyslu právnej úpravy zodpovednosti štátu obsiahnutej v zákone č. 58/1969 Zb., ktorá sleduje, aby každá zákonom predpokladaná majetková ujma spôsobená nesprávnym či nezákonným zásahom štátu proti fyzickej osobe bola odčinená. Záporná odpoveď by viedla k tomu, že fyzická osoba, proti ktorej bolo vznesené obvinenie by musela niesť materiálne dôsledky takéhoto rozhodnutia, aj keď sa ukázalo nesprávnym a trestné konanie skončilo tak, že na ňu treba hľadieť ako na nevinnú. So zreteľom na uvedené, bolo by namieste na položenú otázku odpovedať kladne, avšak iba za predpokladu, že to dovoľuje výklad ustanovenia § 4 ods. 1 zákona č. 58/1969 Zb. Zastavenie trestného stíhania a oslobodenie spod obžaloby majú v zmysle ustanovenia § 4 citovaného zákona rovnaké dôsledky, ako zrušenie uznesenia o vznesení obvinenia pre nezákonnosť. Dôvody, pri ktorých zastavenie trestného stíhania a oslobodenie spod obžaloby z hľadiska zodpovednosti štátu za škodu nemajú rovnaký význam ako zrušenie uznesenia o vznesení obvinenia, vyplývajú z ustanovenia § 5 ods. 2 a § 6 ods. 3 citovaného zákona, ktoré (najmä z hľadiska systematického výkladu) treba použiť analogicky, lebo koncepcia a zmysel všetkých ustanovení zákona by mali byť rovnaké. Tieto ustanovenia jednoznačne vymedzujú prípady, kedy poškodený nemá právo na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o väzbe a o

treste (ide o negatívne vymedzenie). Na tomto mieste odvolací súd dodáva, že štát v zmysle uvedeného nezodpovedal v prípadoch, keď si väzbu zaviniel obvinený sám alebo bol spod obžaloby oslobodený alebo bolo trestné stíhanie zastavené len preto, že nie je trestne zodpovedný, alebo že mu bola udelená milosť, alebo že trestný čin bol amnestovaný.

15. Je potrebné uviesť, že ústavnoprávny základ nároku jednotlivca na náhradu škody v prípade trestného stíhania, ktoré je skončené oslobodením spod obžaloby, treba hľadať nielen v ustanovení § 46 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ale vo všeobecnej rovine predovšetkým v čl. 1 ods. 1 ústavy, teda v princípoch materiálneho právneho štátu. Ak má byť štát skutočne považovaný za materiálny právny štát, musí niesť objektívnu zodpovednosť za konanie svojich orgánov, ktorým priamo zasiahli do základných práv jednotlivca. Nemožno totiž prehliadnuť, že štát nemá slobodnú vôľu, ale je povinný striktné dodržiavať právo v jeho ideálnej interpretácii. Na jednej strane je povinnosťou orgánov činných v trestnom konaní vyšetrovať a stíhať trestnú činnosť, na druhej strane sa štát nemôže zbaviť zodpovednosti za postup týchto orgánov, ak sa ich postup ukáže ako mylný, zasahujúci do základných práv. Súdna prax dospela k záveru, že ak došlo k zastaveniu trestného stíhania alebo k oslobodeniu spod obžaloby, ako je tomu aj v prejednávanom prípade, treba s prihliadnutím na konkrétne okolnosti a dôvody vychádzať z toho, že občan čin nespáchal a že trestné stíhanie proti nemu nemalo byť začaté. Nárok na náhradu škody spôsobenej začatím trestného stíhania sa posudzuje ako nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím. Rozhodujúcim meradlom opodstatnenosti zákonnosti začatia vedenia trestného stíhania je neskorší výsledok trestného konania (porov. napr. rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Cdo 183/2009, sp. zn. 4 M Cdo 15/2009).

16. Základným predpokladom zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím v zmysle ust. § 6 ods. 1 veta prvá ZoZS je zrušenie alebo zmena právoplatného rozhodnutia, ktorým bola spôsobená škoda, pre jeho nezákonnosť príslušným orgánom. Pre správnu interpretáciu tohto ustanovenia nestačí vychádzať len z jeho jazykového znenia, teda z doslovného gramatického výkladu, ale je nevyhnutné uplatniť výklad systematický a teleologický. Z hľadiska výkladu teleologického, vychádzajúceho zo zmyslu a účelu právneho predpisu, ktorým je v prípade uvedeného zákona ochrana základného práva na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom v zmysle čl. 46 ods. 3 ústavy, nemožno lipnúť na formálnom zrušení (zмене) tvrdeného nezákonného rozhodnutia, ale je potrebné splnenie tejto podmienky vykladať extenzívne (porov. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 4 Cdo 183/2009). Podstata nároku na náhradu škody sa totiž v tomto prípade neviaže na (ne)správnosť postupu orgánov činných v trestnom konaní pri začatí trestného stíhania, ale na samotný výsledok trestného stíhania. Oslobodenie spod obžaloby má rovnaký význam ako zrušenie uznesenia o vznesení obvinenia (porov. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 194/2010, sp. zn. 1 Cdo 68/2010).

17. Ak sa trestné stíhanie konkrétnej osoby skončilo vydaním oslobodzujúceho rozsudku bez ohľadu na dôvod, pre ktorý sa tak stalo, uznesenie, ktorým bolo obvinenému vznesené obvinenie, je potrebné považovať za takýchto okolností vždy za nezákonné a zasahujúce do základných práv jednotlivca (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 13.12.2016 sp. zn. I. ÚS 540/2016).

18. Pokiaľ ide o vzatie obvineného (žalobcu) do väzby, odvolací súd uvádza, že za splnenia zákonných predpokladov je väzba ústavou dovoľeným prostriedkom dočasného obmedzenia osobných slobôd osoby dôvodne podozrivej a obvinenej zo spáchania trestného činu. Väzba je trestnoprocený inštitút, ktorým sa obvinený na základe rozhodnutia súdu dočasne zbavuje osobnej slobody s cieľom jeho zaistenia na účely trestného konania. Ide o inštitút, ktorým sa (okrem trestu odňatia slobody) najintenzívnejšie zasahuje do jednej zo základných občianskych slobôd. Podľa trestnoprocenej teórie i praxe väzba plní výlučne zaisťovaciu funkciu.

19. Odvolací súd, pokiaľ ide o nárok v súvislosti s rozhodnutím o väzbe, uvádza, že je právom a povinnosťou štátu zabezpečovať ochranu spoločnosti vyšetrovaním podozrení zo spáchania trestnej činnosti a jednotlivec je povinný v určenom rozsahu znášať obmedzenia z toho vyplývajúce, avšak pokiaľ orgány činné v trestnom konaní dospejú k rozhodnutiu, ktoré sa neskôr ukáže ako nezákonné, ide vo vzťahu k takto stíhanej osobe o postup porušujúci jej základné ľudské práva. Ak má byť jednotlivec povinný podrobiť sa úkonom trestného konania, musí v právnom štáte existovať garancia, že v prípade preukázania, že trestnú činnosť nespáchal, dostane sa mu odškodnenia za všetky úkony, ktorým bol zo strany štátu podrobený (porov. III. ÚS 754/2016). V tejto súvislosti odvolací súd na okraj dopĺňa,

že zákon vôbec nepoužíva pojem „nezákonné“ rozhodnutie o väzbe, odškodneniu podliehajú dôsledky spôsobené „rozhodnutím o väzbe“.

20. S poukazom na vyššie uvedené možno konštatovať odklon súdu prvej inštancie od ustálenej súdnej praxe najvyšších súdnych autorít, najmä v otázke povinnosti prihliadať na neskorší výsledok trestného konania.

21. Namiesto nebola ani polemika súdu prvej inštancie v súvislosti so zásadou in dubio pro reo. Európsky súd pre ľudské práva uviedol, že táto zásada predstavuje vyjadrenie zásady prezumpcie neviny a nepripúšťa, aby existoval akýkoľvek rozdiel medzi oslobodením spod obžaloby pre nedostatok dôkazov a oslobodením spod obžaloby pre záver, že obžalovaný nie je vinný (porov. rozsudok ESĽP z 13.7.2010, vo veci Tendam proti Španielsku, sťažnosť č. 25720/05, i Kmec, J., Kosář, D., Kratochvíl, J., Bobek, M. Evropská úmluva o lidských právech. Komentář. 1. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, str. 790 a 791). Oslobodenie žalobcu spod obžaloby s poukazom na zásadu in dubio pro reo, nárok žalobcu uplatnený v tomto konaní nevylučuje. Nesprávne v tejto súvislosti bolo poukazovať na neskôr zrušený odsudzujúci rozsudok okresného súdu v trestnom konaní.

22. Neadekvátnou bola i argumentácia súdu prvej inštancie prípadom Lavrechov proti Českej republike, ktorý prejednával ESĽP. V predmetnom rozsudku z 20.6.2013 sa ESĽP sústredil predovšetkým na otázku, či neskoršie oslobodenie obžalovaného spod obžaloby je relevantné pre rozhodnutie o prepadnutí peňažnej záruky, ktorou bola nahradená väzba, a teda vecne sa zaoberal inou otázkou, keď vyhodnocoval (ne)rešpektovanie povinností súdom uložených obvineným - zdržiavať sa a preberať poštu v mieste svojho bydliska v Českej republike. Negatívne rozhodnutie v neprospech obvineného súviselo s jeho zavineným konaním a nerešpektovaním tohto rozhodnutia v prebiehajúcom trestnom konaní. Sám ESĽP v bode 48. tohto rozhodnutia uviedol, že hlavnou otázkou v tejto veci je to, či by oslobodenie spod obžaloby mohlo mať vplyv na rozhodnutie o tom, že peňažná záruka pripadá štátu. Z uvedeného vyplýva, že ani toto rozhodnutie ESĽP nemohlo ovplyvniť rozhodnutie súdu v prejednávanej veci. Podstatné okolnosti predmetného prípadu boli teda diametrálne odlišné od okolností tejto veci a vyhodnotenie oslobodenia spod obžaloby sa vzťahovalo k peňažnej záruke a legitímnemu záujmu štátu na riadnom vedení trestného konania (porov. i rozsudok Krajského súdu v Žiline z 13.12.2017 sp. zn. 6Co/164/2017, z 31.1.2018 sp. zn. 10Co/15/2018).

23. K zavineniu žalobcu sa dodáva nasledovné. Zavinenie obvineného znamená, že jeho zavinené konanie (vo forme úmyslu alebo nedbanlivosti) bolo dôvodom na podanie a vyhovenie návrhu na jeho vzatie do väzby, popr. k jej predĺženiu. Nejde o to, či zavinenie obvineného vyvolalo podozrenie, že bol spáchaný trestný čin, a či naplnilo skutkovú podstatu trestného činu, pre ktorý bol stíhaný, ale o to, či - zjednodušene povedané - jeho správanie bolo dôvodom k obave, že v danom prípade bude pokračovať v trestnej činnosti, pre ktorú je stíhaný (porov. I. ÚS 399/2016).

24. Čo je potrebné považovať za zavinenie väzby samotnou osobou, ktorá žiada o náhradu škody, ZoZS bližšie neustanovuje, preto je interpretácia a aplikácia tohto zákonného ustanovenia zverená všeobecným súdom, ktoré o nárokoch na náhradu škody spôsobenej väzbou rozhodujú. Pri tomto rozhodovaní vychádzajú vždy z konkrétnych okolností každého prípadu zistených z riadne vykonaného dokazovania, vychádzajúc z ktorého im prislúcha urobiť právny záver o zavinení, resp. nezavinení väzby osobou žiadajúcou náhradu škody. Pri tomto rozhodovaní sa samozrejme musia vyvarovať svojvôle a svoje skutkové a právne závery riadne odôvodniť (porov. I. ÚS 444/2012).

25. Z odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie nevyplývajú žiadne relevantné skutočnosti v súvislosti so zavinením obvineného. Trvalý pobyt žalobcu v rodinnom dome č. XXXX, kde ale žalobca nebyval, kŕmenie psa v tomto dome, vlastníctvo motorového vozidla a výpovede svedkov, nemožno pokladať za také, ktoré by boli relevantné k záveru o zavinení žalobcu.

26. Z odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie ďalej nemožno jednoznačne vyvodiť, aké znenie ZoZS súd v danom prípade aplikoval (k akému dátumu, vid' bod 16 a nasl. odôvodnenia napadnutého rozsudku).

27. Podľa § 220 ods. 2 CSP v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa žalobca domáhal, aké skutočnosti tvrdil, aké dôkazy označil, aké prostriedky procesného útoku použil, ako sa vo veci vyjadril

žalovaný a aké prostriedky procesnej obrany použil. Súd jasne a výstižne vysvetlí, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

28. Podľa § 220 ods. 3 CSP ak sa súd odkloní od ustálenej rozhodovacej praxe, odôvodnenie rozsudku obsahuje aj dôkladné odôvodnenie tohto odklonu.

29. Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ústavný zákon č. 460/1992 Zb. v znení neskorších ústavných zákonov), čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ústavný zákon č. 23/1991 Zb.), čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ľudských právach (oznámenie FMZV č. 209/1992 Zb.) je aj právo účastníka konania (strany sporu) na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpoveď na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obrany proti takémuto uplatneniu. Požiadavky na právnu argumentáciu vyplývajú aj z ustálenej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky a smerujú k tomu, aby výsledok rozhodovacej činnosti súdov bol jasný, zrozumiteľný a dostatočne odôvodnený a aby účastník konania (strana) nemusel hľadať odpoveď na nastolenú problematiku v rovine dohadov. Súdny musí pritom starostlivo prihliadať na všetko, čo vyšlo počas konania najavo, vrátane toho, čo uviedli strany. Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia musí potom vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Všeobecný súd vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení svojho rozhodnutia musí dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, aby jeho závery boli zrozumiteľné, spravodlivé a presvedčivé. Súdny pritom musia súčasne vychádzať z materiálnej ochrany zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov strán (IV. ÚS 1/2002, II. ÚS 174/04, III. ÚS 117/07, III. ÚS 332/09, I. ÚS 501/11). Za arbitrárny, resp. nedostatočne zdôvodnený treba považovať rozsudok súdu, ktorý svoj právny záver nezdôvodní zo všetkých zákonných hľadísk, ktoré v danej veci prichádzajú do úvahy (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 154/2005 z 28. februára 2006). Splnenie povinnosti odôvodniť rozhodnutie je vždy posudzované so zreteľom na konkrétny prípad (rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva Georgiadis v. Grécko, z roku 1997), pričom stačí, aby súd reagoval na argumenty, ktoré sú z hľadiska výsledku súdneho konania považované za rozhodujúce (napr. rozhodnutie Ruiz Torija v. Španielsko, rozsudok z roku 1994, Kraska v. Švajčiarsko z 29. apríla 1993, seria A č. 254-B, s. 49).

30. Občianskoprávne kolégium Najvyššieho súdu Slovenskej republiky prijalo stanovisko (Zbierka stanovísk Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a rozhodnutí súdov č. 1/2016), podľa ktorého nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania, avšak výnimočne, ak písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. (odňatie možnosti konať pred súdom).

31. Ako už bolo vyššie uvedené, súd prvej inštancie sa odklonil pri riešení základných otázok nároku žalobcu na náhradu škody podľa ZoZS od ustálenej rozhodovacej praxe, bez odôvodnenia tohto odklonu. Rozhodovanie v súlade s ustálenou súdnou praxou je naplnením požiadavky spravodlivého procesu a princípu právnej istoty, vyjadreného v čl. 2 ods. 2 základných princípov. Ak súd dospeje k záveru, že v prejednávanej veci nastala typická situácia, riešená už v judikatúre súdov určitým spôsobom, má možnosť v odôvodnení rozsudku jednoducho odkázať na ustálenú rozhodovaciu prax. Pokiaľ sa však chce súd od takejto praxe odkloniť, je jeho zákonnou povinnosťou dôkladne vysvetliť, z akých dôvodov nebolo možné v prejednávanej veci akceptovať stranou prezentovanú súdnu prax. Odklon od ustálenej praxe pritom môže byť odôvodnený rozdielnosťou skutkového stavu, ale aj vývojom právneho názoru. Bezvýnimočne však platí, že odôvodnenie odklonu musí byť dôkladné a presvedčivé (porov. Števec, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 816). Súd má poznať judikatúru (porov. nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 21. novembra 2017sp. zn. III. ÚS 289/2017).

32. Vyššie uvedené nedostatky odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie mali za následok, že rozhodnutie nespĺňalo požiadavky obsiahnuté v ustanovení v § 220 CSP. Jedná sa o závažné procesné pochybenie. Z dôvodu, že rozhodnutie súdu prvej inštancie postráda náležitú argumentáciu,

ako aj vzhľadom na absenciu komplexného hodnotenia vykonaných dôkazov (každý jednotlivo a vo vzájomnej súvislosti), chýbal argumentačný základ, ktorý by mohol odvolací súd preskúmať. Odvolateľovi bolo znemožnené realizovať jemu patriace procesné oprávnenia postupom súdu prvej inštancie, na ktorý možno primerane aplikovať závery vyjadrené v stanovisku publikovanom v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, v jeho druhej vete, pričom tento nedostatok nebolo možné napraviť pred odvolacím súdom.

33. V závere odvolací súd dodáva k argumentácii žalovanej rozhodnutiami ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 548/2012 a sp. zn. II. ÚS 163/2013, že rozhodnutím sp. zn. I. ÚS 548/2012 ústavný súd sťažnosť odmietol. V odôvodnení uvádza, že aj keby ústavný súd nesúhlasil s interpretáciou zákonov všeobecnych súdov, ktoré sú „pánmi zákonov“, v zmysle citovanej judikatúry by mohol nahradiť napadnutý právny názor krajského súdu iba v prípade, ak by ten bol svojvoľný, zjavne neodôvodnený, resp. ústavne nekonformný. V danom prípade išlo o skutkovo a právne inú situáciu (vec po podaní obžaloby bola súdom postúpená ako priestupok a konanie bolo následne zastavené. Žalobkyňa v konaní nepreukázala vznik škody). Pokiaľ ide o rozhodnutie sp. zn. II. ÚS 163/2013 odvolací súd poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 20. júna 2019 sp. zn. 3 Cdo 25/2019, v rámci ktorého sa najvyšší súd zaoberal rovnakým argumentom žalovanej (a to, že vydanie uznesenia o vznesení obvinenia nemožno bez ďalšieho považovať za nezákonné, resp. za odporujúce zákonu, iba z dôvodu, že v čase jeho vydania existujúca pravdepodobnosť o spáchaní určitého skutku konkrétnou osobou sa neskôr z rôznych dôvodov nepotvrdila), pričom dovolací súd uzavrel, že nastolená otázka bola najvyšším súdom posudzovaná v súlade so závermi vyjadrenými napríklad v rozhodnutiach z 30. januára 2011 sp. zn. 4 Cdo 54/2011, z 12. decembra 2012 sp. zn. 7 Cdo 145/2011, z 19. júna 2013 sp. zn. 7 Cdo 87/2012 a z 19. februára 2014 sp. zn. 7 MCdo 27/2012. Tieto rozhodnutia spočívajú na právnych záveroch zodpovedajúcich záverom ústavného súdu, ktorý v rozhodnutí zo 7. júla 2016 sp. zn. I. ÚS 320/2016 konštatoval, že nárok na náhradu škody spôsobenej začatím trestného stíhania sa posudzuje ako nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím. Rozhodujúcim meradlom opodstatnenosti (zákonnosti) začatia (vedenia) trestného stíhania je neskorší výsledok trestného konania, a ktorý k tomu v ďalšej časti svojho rozhodnutia dodal, že pre posúdenie nezákonnosti rozhodnutia, resp. postupu orgánu činného v trestnom konaní, nie je rozhodujúce, ako orgány činné v trestnom konaní vyhodnotili pôvodné podozrenie, ale to, či sa ich podozrenie v trestnom konaní potvrdilo. Súčasne najvyšší súd dodal, že rozhodovacia prax dovolacieho súdu je v tomto jednotná.

34. Odvolací súd preto podľa § 389 ods. 1 písm. b/ CSP napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a podľa § 391 ods. 1 CSP vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Vzhľadom na vyššie uvedené dôvody, ktoré viedli k zrušeniu napadnutého rozhodnutia, odvolací súd sa ďalšími námietkami uvádzanými v odvolacom konaní nezaoberal, keďže neboli spôsobilé ovplyvniť jeho rozhodnutie.

35. Povinnosťou súdu prvej inštancie tak bude v ďalšom konaní, na základe vykonaného dokazovania posúdiť uplatnený nárok žalobcu v súlade s ustálenou súdnou praxou, resp. v prípade odklonu je potrebné tento odklon náležite odôvodniť. Pri písomnom vyhotovení súdneho rozhodnutia bude súd prvej inštancie, v intenciách vyššie uvedeného právneho názoru odvolacieho súdu, postupovať v súlade s ustanovením § 220 CSP a preskúmateľným spôsobom vyjadriť skutkové zistenia a právne závery, na základe ktorých vec posúdil a rozhodol.

36. Svoj právny záver zdôvodní zo všetkých zákonných hľadísk, ktoré v danej veci prichádzali do úvahy a stranám konania, vrátane žalobcu, musí dať odpoveď na podstatné a relevantné argumenty, aby riešenie konkrétneho právneho problému bolo jasné a zreteľne dané (rozhodnutia Ústavného súdu napr. sp. zn. II. ÚS 193/06, III. ÚS 198/07).

37. Súd prvej inštancie bude dbať tiež na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé s uvedením skutočností, ktoré považoval za preukázané a ktoré nie, z akých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, príp. prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Povinnosť súdu riadne odôvodniť rozhodnutie je odrazom práva účastníka (strany) na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktoré sa vysporiada aj so špecifickými námietkami strán sporu.

38. Súčasne je potrebné dodať, že aj princíp voľného hodnotenia dôkazov (zakotvený v čl. 15 základných princípov CSP a v § 191 ods. 1 CSP) je limitovaný požiadavkou nadväznosti medzi skutkovými zisteniami súdu získanými v procese dokazovania, úvahami súdu v procese hodnotenia dôkazov a jeho právnymi závermi. Nie je prípustný eklektický a neopodstatnený výber dôkazov smerujúci k jednostranným záverom (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky I. ÚS 114/2008). Odôvodnenie rozsudku nemôže vzbudzovať pochybnosť ohľadom hodnotenia výpovede svedkyne, žalobcu a to v zmysle, že tieto neboli zohľadnené.

39. Podľa § 396 ods. 3 CSP ak odvolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne o náhrade trov súd prvej inštancie v novom rozhodnutí o veci. V novom rozhodnutí rozhodne súd prvej inštancie i o trovách tohto odvolacieho konania.

40. Toto uznesenie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a/ až n/.

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a/ a b/.

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie.

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné.

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.